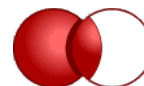

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723-550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

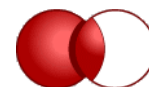
UR: 021-03, 028-03/07

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA DAN 31.12.2006. GODINE**

KLINIČKI CENTAR UNIVERZITETA U SARAJEVU

Sarajevo, novembar 2007. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723-550, Fax: 716 400, www. Saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**MENADŽMENTU
KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU
Ul. Bolnička br. 25 Sarajevo**

NEOVISNO MIŠLJENJE REVIZORA

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu na dan 31.12.2006. godine, iskazanu na stranicama od 1-19. Za ove finansijske izvještaje odgovoran je menadžment Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na temelju ovlaštenja, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH («Sl. novine FBiH», br. 22/06) i sa INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvještaja. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. S obzirom da nismo obavljali reviziju finansijskih izvještaja za 2005. godinu ne iskazujemo mišljenje o početnim stanjima na dan 01.01.2006. godine.
4. Nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja na dan 31.12.2006. godine, utvrdili smo slijedeće:
  - Odluku o usvajanju Nacrta Finansijskog plana za 2006. godinu donio je generalni direktor Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, obzirom da Upravni odbor u čijoj je nadležnosti usvajanje finansijskog plana nije bio imenovan od strane Vlade FBiH u momentu donošenja odluke. Upravni odbor nije nakon imenovanja 11.05.2006. godine razmatrao niti usvojio Finansijski plan Kliničkog centra za 2006. godinu,
  - Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, po osnovu kojeg se vrši obračun i isplata plaća nije usklađen sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i uposlenika u oblasti zdravstva u dijelu koji se odnosi na nadležnost utvrđivanja položajnog dodatka rukovodećim radnicima. Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima zaposlenih utvrđeno je povećanje plaće po osnovu postignutog naučnog stepena – akademik, a Kolektivnim ugovorom je predviđeno povećanje samo po osnovu naučnog stepena magistar i doktor nauka. Na osnovu naprijed navedenog vršene su isplate, što je za posljedicu imalo povećanje troškova plaća i naknada plaća. Navedenim Pravilnikom je također definisano povećanje koeficijenta složenosti poslova za 10,53% po osnovu posjedovanja sertifikata ili uvjerenja koji su

neophodni za obavljanje poslova, iako je isto trebalo biti definisano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u posebnim uslovima za određeno radno mjesto,

- Pojedininim ugovorima o radu na neodređeno vrijeme, vršeno je istovremeno raspoređivanje zaposlenika na dva ili više radnih mjesta, što je u suprotnosti sa Zakonom o radu,
- Na osnovu odluke novog Upravnog obora Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu izvršena je isplata naknade za 12 članova Upravnog odbora u ukupnom iznosu od 30.500 KM. Isplata je izvršena za period januar-maj 2006. godine, iako je u navedenom periodu Klinički centar Univerziteta u Sarajevu poslovao bez Upravnog odbora,
- Klinički centar Univerziteta u Sarajevu se nije u potpunosti pridržavao Zakona o javnim nabavkama (u dijelu nabavke lijekova i medicinskog materijala), zbog čega ne možemo potvrditi da je postignut najefikasniji način trošenja javnih sredstava,
- Nije uspostavljan adekvatan sistem internih kontrola koji bi osigurao nadzor i kontrolu nad kontinuiranim praćenjem potraživanja i obaveza, trošenjem sredstava po osnovu ugovora o djelu, trošenju lijekova na odjelima, odnosno klinikama.

5. Po našem mišljenju, osim za navode iz prethodne tačke, finansijski izvještaji daju istinit i fer prikaz poslovanja tokom godine i stanja na dan 31.12.2006. godine Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu.

Srećemo pažnju na slijedeće:

- U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Federacija BiH je suosnivač kliničkih centara zajedno sa dva ili više kantona. Odluku o preuzimanju suosnivačkih prava nad Kliničkim centrom Univerziteta u Sarajevu donijelo je zakonodavno tijelo četiri kantona (Kanton Sarajevo, ZE-DO kanton, Unsko – sanski kanton i Srednjobosanski kanton/Županija Središnja Bosna), a Federacija BiH nije preuzela prava i obaveze suosnivača nad kliničkim centrima i FBiH posebnim zakonom, zbog čega nije mogla ni dati saglasnost na Statute kliničkih centara,
- Vlada Federacije je imenovala Upravni odbor Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu 11.05.2006. godine sa zakašnjenjem od 7 mjeseci,
- Ukupne kratkoročne obaveze na dan 31.12.2006 godine iznose 30,103.230 KM, gubitak za 2006. iznosi 7.388.688 KM, a ukupan akumulirani gubitak na dan 31.12.2006. godine iznosi 17.403.189 KM.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.oec.

IZVJEŠTAJ
o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja
KLINIČKOG CENTRA UNIVERZITETA U SARAJEVU
na dan 31.12.2006. godine

1. UVOD

Klinički centar Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Klinički centar) je javna zdravstvena ustanova, u statusu pravne osobe, osnovana Uredbom sa zakonskom snagom o osnivanju Javne ustanove Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, koju je donijelo Predsjedništvo R BiH (osnivači), u skladu sa svojom Odlukom broj 01-012-70-39-13/92 od 30.06.1992. godine, a na prijedlog Vlade R BiH. Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu izvršeno je usklađivanje djelatnosti Kliničkog centra sa Odlukom o standardnoj klasifikaciji djelatnosti (UF/I-561/01 od 20.04.2001. godine).

Prema Statutu, Klinički centar je javna ustanova u državnoj svojini u kojoj se obavlja zdravstvena djelatnost (specijalističko-konsultativna i bolnička zdravstvena zaštita), nastavno-edukativni rad i naučno istraživački rad. Pored osnovne djelatnosti, prema Statutu, Klinički centar može obavljati i poslove sporedne djelatnosti u manjem obimu, u skladu sa Zakonom, u cilju bolje iskorištenosti kapaciteta.

Klinički centar sačinjavaju svi hospitalni, poliklinički, dijagnostički, naučno-nastavni i drugi stručni sadržaji koji se ostvaruju u okviru organizacionih jedinica, koje su grupisane po specijalnostima-sadržajima u slijedeće discipline: kirurške discipline, internističke discipline, ginekologija, akušerstvo i pedijatrija, neuropsihijatrijske discipline, dijagnostičke discipline, nauka i nastava i stručna nemedicinska disciplina.

Sredstva za rad i poslovanje, Klinički centar stiže iz prihoda od zavoda zdravstvenog osiguranja: Kantona Sarajevo, ZE-DO Kantona, Srednje-Bosanskog Kantona i Unsko-sanskog kantona, koji su suosnivači nad Kliničkim centrom, Zavoda zdravstvenog osiguranja Bosansko-Podrinjskog kantona, Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, sa kojima ima zaključene ugovore o pružanju zdravstvenih usluga, iz učešća korisnika zdravstvene zaštite u pokriću dijela ili ukupnih troškova zdravstvene zaštite u skladu sa Odlukom o participaciji koju je utvrdila Skupština Kantona Sarajevo. Sredstva za rad Klinički centar ostvaruje i iz sredstava budžeta FBiH, kantona, Grada, odnosno općine, od pravnih i fizičkih lica za izvršene usluge iz okvira svoje djelatnosti, donacijama i finansiranjem preko fondacija i drugih domaćih i ino-organizacija, za učešće u međunarodnim projektima, od kamata, autorskih i drugih prava i iz drugih izvora u skladu sa propisima.

Na dan 31.12.2006. godine u Kliničkom centru je bilo zaposleno 3524 osobe od čega 2365 medicinskog i 1159 nemedicinskog kadra, pa je odnos medicinskog i nemedicinskog osoblja 67:33.

Sjedište Kliničkog centra je u Sarajevu u ulici Bolnička broj 25.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da se na osnovu ispitivanja dokumenata, isprava, izvještaja, sistema internih kontrola, računovodstvenih i finansijskih postupaka, te drugih evidencija, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pripremljeni, u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Cilj revizije je i da se utvrdi usklađenost poslovanja Kliničkog centra sa zakonskim propisima, ocjena računovodstvenog sistema, a posebno sistema internih kontrola, da li su interne kontrole prikladno postavljene i da li funkcionišu, te da li su sposobne za sprečavanje ili otkrivanje i ispravljanje grešaka i značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizijom će se osigurati transparentnost u trošenju javnih sredstava, odgovornost menadžmenta za zakonitost rada, te uspješno i efikasno izvršavanje postavljenih ciljeva.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Budući da smo reviziju obavili na bazi uzorka, postoji mogućnost da neke pogreške i nepravilnosti mogu ostati neotkrivene. Sistemom uzorka ispitali smo planirane procese.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasnije i ekonomičnije poslovanje, racionalnije korištenje sredstava i zaštitu imovine.

3. NALAZI I PREPORUKE

3.1 MENADŽMENT I SISTEM INTERNIH KONTROLA

Prezentiranjem općih akata, kao i dokumentacije koja je bila osnov za evidentiranje poslovnih transakcija, nismo se uvjerali da sistem internih kontrola u potpunosti funkcioniše, pa je neophodno da se poduzmu aktivnosti kako bi se isti ojačao i omogućio pouzdane, istinite i fer prezentacije svih poslovnih događaja. Ovo ističemo prije svega što je uspostava sistema internih kontrola, implementacija i nadzor nad istim odgovornost menadžmenta. Konstatovali smo slijedeće propuste:

- Statutom, kao i Pravilima Kliničkog centra nije definisano u čijoj nadležnosti je upravljanje finansijskim sredstvima Kliničkog centra, odnosno da li je upravljanje finansijskim sredstvima u nadležnosti Upravnog odbora ili generalnog direktora Kliničkog centra,
- Iako je donošenje Finansijskog plana u nadležnosti Upravnog odbora, novi Upravni odbor nije usvojio Finansijski plan Kliničkog centra za 2006. godinu, a do njegovog imenovanja, Klinički centar je poslovao bez Upravnog odbora,
- Ugovori sa zavodima zdravstvenog osiguranja o pružanju zdravstvenih usluga za 2006. godinu, su zaključeni nekoliko mjeseci nakon otpočinjanja kalendarske godine,
- U finansijskim izvještajima bruto plaće i naknade su manje iskazane za iznos od 70.687 KM u odnosu na knjigovodstvene evidencije, a navedeni iznos se odnosi na doprinos za beneficirani radni staž,
- Nije u potpunosti ispoštovana procedura nabavke lijekova i medicinskog materijala propisana Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu koji se odnosi na razvrstavanje artikala po sličnosti u lotove,
- Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima, kao i njegove izmjene i dopune, nisu usklađeni sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva, u dijelu određivanja položajnog dodatka na plaće rukovodećim radnicima, kao i povećanje plaće po osnovu postignutog naučnog stepena (akademik),
- Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima i Izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama i drugim ličnim primanjima, propisano je povećanje koeficijenta složenosti za obračun plaća po osnovu posjedovanja certifikata ili uvjerenja o položenom stručnom ispitu ili tečaju, a što se trebalo propisati Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u posebnim uslovima za određeno radno mjesto,
- Pojednim ugovorima o radu vršeno je istovremeno raspoređivanje zaposlenika na dva ili više radnih mjesta što nije u skladu sa Zakonom o radu,
- Izvršena je isplata naknade u iznosu od 30.500 KM za 12 članova Upravnog odbora Kliničkog centra, iako u periodu januar-maj 2006. godine Upravni odbor nije radio i nije održao ni jednu sjednicu,
- Za izvršene poslove po osnovu ugovora o djelu nisu sačinjeni izvještaji o obavljenom poslu, odnosno nije istima precizirano da će se po obavljenom poslu izvršiti kontrola od strane ovlaštene osobe koja će potvrditi da je posao i izvršen, a što bi ujedno predstavljalo osnov za isplatu naknade po ugovorima,

- Klinički centar nije iskoristio zakonsku mogućnost naplate potraživanja iz ranijih godina zbog čega je došlo do zastare potraživanja iz ranijih godina, pa je Komisija za popis obaveza i potraživanja predložila otpis i isknjiženje istih, što je potvrđeno Odlukom o usvajanju Elaborata o popisu sredstava i izvora sredstava Kliničkog centra za 2006. godinu,
- Nije propisana procedura kontrole potrošnje lijekova i medicinskog materijala iz priručnih apoteka na odjelima, kojim bi se utvrdila potrošnja lijekova po pacijentima, a što bi za posljedicu imalo bolji uvid u stvarne potrebe pojedinih klinika za lijekovima i medicinskim materijalom.

Preporuka:

- **U cilju uspostavljanja funkcionalnijeg sistema interne kontrole, uskladiti interne akte Kliničkog centra sa zakonskim i podzakonskim propisima, uz kontinuirano angažovanje svih zaposlenih, kako bi se osigurali uslovi za efikasno obavljanje poslova i radnih zadataka.**

3.2 Organizacija, upravljanje, rukovođenje i nadzor

3.2.1 Osnivanje i organizacija

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti predviđeno je da dva ili više kantona i FBiH mogu biti osnivači klinike kao samostalne zdravstvene ustanove, kliničke bolnice, kliničko-bolničkog centra, kantonalne bolnice, odnosno zavoda.

Odluku o preuzimanju suosnivačkih prava nad Kliničkim centrom, donijelo je zakonodavno tijelo Kantona Sarajevo, Srednjobosanskog kantona-Županija Središnja Bosna, Zeničko-Dobojskog, i Unsko-Sanskog kantona.

Parlament Federacije je razmatrao nacrt Zakona o preuzimanju prava i obaveza suosnivača nad kliničkim ustanovama u FBiH. U raspravi na domovima Parlamenta izričito je traženo da se ovaj Zakon ne donosi dok skupštine Hercegovačko-neretvanskog i Tuzlanskog kantona ne donesenu odluku o preuzimanju prava suosnivača nad kliničkim centrima u Mostaru i Tuzli, kako bi se za buduće suosnivače tačno preciziralo koja prava i obaveze preuzimaju, te način njihovog finansiranja.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, zdravstvene ustanove bolničke zdravstvene zaštite osnivaju se u skladu sa mrežom zdravstvene djelatnosti, koja podrazumijeva vrstu i kapacitet zdravstvenih ustanova potrebnih za osiguranje zdravlja građana na području Federacije BiH. Mreža zdravstvene djelatnosti, koju je trebao donijeti Parlament FBiH na prijedlog federalnog ministarstva zdravstva nije donesena do kraja 2006. godine.

Mreža zdravstvenih ustanova bolničke zdravstvene zaštite se radi u okviru Projekta tehničke pomoći socijalnom osiguranju (SITAP), koji nije završen do kraja 2006. godine. Projekt se provodi kontinuirano na federalnom i kantonalnom nivou. Zdravstvene ustanove obavljaju djelatnost u postojećoj mreži do donošenja mreže zdravstvene djelatnosti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Klinički centar u potpunosti pruža usluge iz domena sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite sa posebnim osvrtom na usluge iz Prioritetnog vertikalnog programa zdravstvene zaštite. Njena unutrašnja organizacija je regulisana Statutom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Klinički centar sačinjavaju svi hospitalni, poliklinički, dijagnostički, naučno-nastavni i drugi stručni sadržaji koji se ostvaruju u okviru organizacionih jedinica. Djelatnost Kliničkog centra, se odvija preko organizacionih dijelova koje čine klinike, instituti, centri, klinička apoteka i stručne službe nemedicinskih poslova. Svi navedeni organizacioni dijelovi su svrstani u 41 organizacionu jedinicu i grupisani su po specijalnostima i vrstama poslova.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti donesen je 1997. godine. Zakoni iz oblasti zdravstva doneseni su od strane FBiH uz saglasnost kantona, poštujući princip podijeljene nadležnosti. Do kraja 2006. godine nisu donesena značajna akta iz ove oblasti, tako da i osnivanje Kliničkog centra nije provedeno u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

3.2.2 Upravljanje, rukovođenje i nadzor

Organ upravljanja u Kliničkom centru je Upravni odbor koji ima 13 članova. Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Vlada FBiH, na prijedlog ministra zdravstva, imenuje i razrješava Upravni odbor.

Dana 11.05.2006. godine, Vlada FBiH je razriješila privremeni Upravni odbor Kliničkog centra i imenovala novi Upravni odbor. Privremeni Upravni odbor je imenovan 25.08.2005. godine na period od 2 mjeseca, što znači da je procedura razrješavanja privremenog Upravnog odbora trajala 7 mjeseci. U tom periodu se Klinički centar više puta obraćao Federalnom ministarstvu zdravstva i obavještavao ga da Klinički centar već duži period posluje bez Upravnog odbora. Do imenovanja novog Upravnog odbora, privremeni Upravni odbor nije održao niti jednu sjednicu. Novi Upravni odbor je u 2006. godini održao četiri sjednice. Na trećoj sjednici novog Upravnog odbora razmatrana je i usvojena Analiza poslovanja Kliničkog centra za 2005. godinu. Upravni odbor je na sjednici održanoj 20.12.2006. godine, razmatrao Izvještaj Komisije za internu kontrolu sa ciljem provođenja određenih mjera štednje u Kliničkom centru. U Izvještaju Komisije su data obrazloženja povećanih troškova u pojedinim organizacionim jedinicama sa predloženim mjerama tamo gdje je došlo do izuzetno povećanih troškova u odnosu na prethodnu godinu. Upravni odbor je donio zaključak da se održi sastanak sa šefovima organizacionih jedinica na kojem će se raspravljati o problemima, koji su vezani za pružanje i evidentiranje zdravstvenih usluga, te visine cijena za određene zdravstvene usluge kao i da se poduzmu određene mjere po istim.

Uvidom u Statut Kliničkog centra, utvrđeno je da istim nije regulisano ko upravlja sredstvima Kliničkog centra, da li je upravljanje sredstvima u nadležnosti Upravnog odbora ili generalnog direktora, što ima značajnog uticaja na donošenje internih akata kojima se reguliše trošenje sredstava za određene namjene.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, zdravstvenom ustanovom rukovodi direktor imenovan od strane Upravnog odbora, uz saglasnost ministra zdravstva. Kliničkim centrom rukovodi generalni direktor kojeg je imenovao Upravni odbor dana 28.10.2004. godine, u skladu sa članom 51. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, na period od 4 godine. Generalni direktor je podnio Upravnom odboru Izvještaj o poslovanju Kliničkog centra za 2006. godinu koji je usvojen od strane Upravnog odbora. Na sjednici Vlade Kantona Sarajevo, održanoj 16.05.2007.godine, usvojena je Analiza poslovanja Kliničkog centra za 2006. godinu, zajedno sa revizorskim izvještajem kojeg je sačinila eksterna revizorska kuća.

Timu za reviziju je prezentiran Pravilnik o unutrašnjem nadzoru, kojeg je donio generalni direktor 08.06.2001. godine. Ovim Pravilnikom je uređena organizacija i provođenje unutrašnjeg nadzora u cilju unapređivanja i poboljšanja kvaliteta stručnog rada, a naročito način i rokovi vršenja nadzora, ovlaštena lica i stručna sprema ovlaštenih lica koja vrše nadzor i druga pitanja od značaja za vršenje unutrašnjeg nadzora. Ovim Pravilnikom je također regulisan nadzor nad stručnim radom Kliničkog centra i nadzor nad stručnim radom zdravstvenih radnika. Prema Pravilniku, generalni direktor izvještava Upravni odbor, najmanje jedanput godišnje u okviru godišnjeg izvještaja o radu, što je i učinjeno.

Preporuka:

- **Poduzeti aktivnosti na definisanju nadležnosti upravljanja finansijskim sredstvima Kliničkog centra.**

3.3 Izrada i donošenje Finansijskog plana

Dana 29.12.2005. godine generalni direktor Kliničkog centra je donio Odluku o usvajanju Finansijskog plana Kliničkog centra sa predloženim Smjericama za 2006. godinu, na temelju zaključaka Kolegija generalnog direktora. Finansijskim planom su planirani prihodi za 2006. godinu u iznosu od 118,241.600 KM, rashodi u iznosu od 135,006.200 KM i gubitak u iznosu od 16,764.600 KM. U Finansijskom planu je navedeno da će se gubitak, koji se prvenstveno odnosi na troškove amortizacije i porast troškova uvođenjem PDV-a, pokriti sredstvima kantonalnih zavoda koji finansiraju pružanje zdravstvenih usluga Kliničkog centra. Također je navedeno, ukoliko se ne bude u mogućnosti finansirati na ovaj način, onda će se finansiranje gubitka izvršiti na teret vlastitog kapitala.

U momentu donošenja Finansijskog plana za 2006. godinu, Vlada FBiH nije imenovala Upravni odbor, u čijoj je nadležnosti usvajanje Finansijskog plana. Uvidom u zapisnike sa sjednica Upravnog odbora, utvrdili smo da novi Upravni odbor nije usvojio Finansijski plan za 2006. godinu.

Smjernice za izradu nacrtu Finansijskog plana donio je generalni direktor, koje su dostavljene svim organizacionim jedinicama Kliničkog centra. U skladu sa smjernicama, sve organizacione jedinice su dostavile svoje prijedloge Službi za plan i analizu Kliničkog centra.

Planom zdravstvenih usluga za 2006. godinu predviđeno je povećanje broja pruženih usluga za 2%, a prema datom obrazloženju uz Finansijski plan, povećanje je rezultat povećanog obima usluga iz Prioritetnog vertikalnog programa. Plan kadrova za 2006. godinu je sačinjen na bazi broja zaposlenih u Kliničkom centru u mjesecu oktobru 2005. godine.

U skladu sa zahtjevom Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, sačinjen je plan zdravstvenih usluga za 2006. godinu, koje se finansiraju iz sredstava Fonda solidarnosti i isti je dostavljen Federalnom zavodu u decembru 2005. godine.

Finansijskim planom nisu obuhvaćene investicije Kliničkog centra. U obrazloženju datom u Nacrtu Finansijskog plana, navodi se da je Plan investicija Kliničkog centra za period 2006.-2008. godina kandidovan kroz budžetski zahtjev Kantonalnog ministarstva zdravstva iz kojeg se vidi struktura planirane izgradnje građevina, projektovanja i medicinske opreme u 2006. godini, čija se ukupna vrijednost procjenjuje na iznos od 21,345.527 KM. Prema navedenom obrazloženju, predviđena realizacija će se provoditi po prioritetima, a po obezbjeđenju sredstava.

Finansijski plan je dostavljen Ministarstvu zdravstva kantona Sarajevo 02.02.2006.godine. Isti je dostavljen i Zavodu zdravstvenog osiguranja FBiH, Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i direktorima disciplina Kliničkog centra.

Preporuke:

- **Obezbjediti usvajanje Finansijskog plana Kliničkog centra, kao i smjernica za izradu nacrtu Finansijskog plana od strane Upravnog odbora, u skladu sa Statutom i Pravilima Kliničkog centra,**
- **Izradi Finansijskog plana pristupiti realno i sveobuhvatno, kako se i dalje ne bi stvarali gubici u poslovanju i stvarale obaveze koje se na vrijeme ne mogu izmiriti,**
- **U saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, planirati investiciona ulaganja, budući da su ove institucije najveći finansijeri navedenih ulaganja.**

3.4 Ostvarenje prihoda i rashoda za 2006. godinu

U 2006. godini Klinički centar je ostvario prihode u iznosu 133,422.226 KM i rashode u iznosu od 140,810.913 KM, te završio poslovnu godinu sa gubitkom u iznosu od 7,388.688 KM, a akumulirani gubitak iznosi 17,403.189 KM u kojem je sadržan i iznos gubitka iz 2005.godine i iznos od 1,706.498 KM negativnog efekta prve primjene MSFI. Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 27.02.2007. godine usvojen je Godišnji obračun Kliničkog centra za 2006. godinu i donesen zaključak da se za pokriće gubitka u iznosu od 7,388.688 KM, Klinički centar obrati Zavodu zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo, Kantonalnom ministarstvu zdravstva, Federalnom zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja i Federalnom ministarstvu zdravstva, sa zahtjevom za obezbjeđenje sredstava. Na istoj sjednici je donesena Odluka da se gubitak iz 2005. godine u iznosu od 8,308.003 KM, kao i negativni efekt prve primjene MSFI u iznosu od 1,706.498 KM pokrije na teret vlasničkog kapitala. Vlada Kantona Sarajevo je na svojoj sjednici održanoj 17.05.2007. godine usvojila Izvještaj o radu Kliničkog centra za 2006. godinu. Na istoj sjednici, Vlada Kantona Sarajevo je donijela Zaključak da se zaduže sve javne ustanove iz oblasti zdravstva da svoje tekuće poslovanje obavljaju u skladu sa usvojenim finansijskim planovima, uz obavezu redovnog izvještavanja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo.

3.4.1 Ostvarenje prihoda za 2006. godinu

Klinički centar je u 2006. godini ostvario prihoda u ukupnom iznosu od 133,422.226 KM, što je u odnosu na plan više za 17%. U ukupno ostvarenim prihodima, na prihode po osnovu obavljanja osnovne djelatnosti (prihodi od pružanja zdravstvenih usluga) odnosi se 124,009.324 KM, prihode od finansiranja 981.190 KM i na ostale prihode (zakupnine, naplaćena otpisana potraživanja, viškovi, kamate i dr.) 8,431.712 KM, koji su u odnosu na plan veći za 73%.

Struktura ostvarenih prihoda je slijedeća:

VRSTA PRIHODA	Ostvarenje za 2005.g.	Plan za 2006.g.	Ostvarenje za 2006.g.	Indeks 4:3	Indeks 4:2
1	2	3	4	5	6
1. Prihodi od operativne aktivnosti	107.971.691	111.655.700	124.009.324	111	115
1.1.Prihodi ZZO kantona Sarajevo	66,696.995	70,561.000	74,504.929	112	106
1.2.Prihodi ZZOiR Federacije	24,535.216	23,947.800	29,804.168	121	124
1.3.Prihodi od Federalnog ministarstva zdravstva	-	300.000	-	-	-
1.3.Prihodi od ostalih kantonalnih ZZO	14,280.016	16,732.900	16,852.551	118	102
1.4.Ostali prihodi od zdravstvenih usluga	2,459.464	2,114.000	2,847.676	116	125
2. Prihodi od finansiranja	17.147	10.900	981.190	5722	9002
3. Ostali prihodi	6,176.771	4,874.900	8,431.712	137	173
UKUPNO PRIHODI	114,165.610	118,241.600	133,422.226	117	113

Prihodi od obavljanja osnovne djelatnosti - U strukturi ostvarenih prihoda najznačajniji su prihodi od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i čine 55,84% ukupno ostvarenih prihoda. Prihodi od Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja čine 22,34%, dok prihodi ostalih zavoda zdravstvenog osiguranja učestvuju sa 12,63% i čine ih prihodi kantona osnivača Kliničkog centra, od čega se na USK Kanton odnosi 2,533.935 KM ili 1,9%, ZE-DO kanton 6,473.790 KM ili 4,85% i SBK Kanton 4,273.397 KM ili 3,20%.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Klinički centar je ugovorna zdravstvena ustanova, koja je zaključila ugovore o pružanju zdravstvenih usluga sa zavodima zdravstvenog osiguranja u FBiH, kao i sa Fondom zdravstvenog osiguranja RS i Zavodom zdravstvenog osiguranja Brčko-Distrikt.

Na osnovu Zakona o zdravstvenom osiguranju, kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja na teritoriji FBiH su zaključili Sporazum o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite van područja kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja kome osiguranik pripada. Ovim Sporazumom je regulisano da za pružene usluge zdravstvene zaštite osiguranim licima, zdravstvena ustanova ispostavlja račun sa specifikacijom.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo slijedeće:

- ugovori o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite sa zavodima zdravstvenog osiguranja, u 2006. godini su zaključeni sa zakašnjenjem i po nekoliko mjeseci, iako se primjenjuju od 01.01.2006. godine,
- Aneksom ugovora zaključenim sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u 2006. godini, regulisano je da se sredstva Kliničkom centru obezbjeđuju za 2890 zaposlenika, iako je Klinički centar na dan 31.12.2006. godine imao 3524 zaposlenika, pa se razlika sredstava za plaće i naknade zaposlenih obezbjeđuju iz prihoda po drugim osnovama,
- Ugovorom zaključenim sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, regulisano je da zdravstvena ustanova vrši naplatu ličnog učešća osiguranika u troškovima liječenja u

- skladu sa Odlukom o ličnom učešću osiguranika u troškovima korištenja zdravstvene zaštite i snošenja troškova liječenja na teritoriji kantona koju je donijela Skupština Kantona Sarajevo. Naplaćena sredstva po osnovu participacije su prihod kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i ista se dostavljaju Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Na osnovu Odluke Upravnog odbora Zavoda, Zavod vrši povrat sredstava Kliničkom centru u 100% iznosu uplaćenih sredstava za investiciono održavanje ili nabavke stalnih sredstava. Klinički centar dostavlja izvještaj Zavodu o namjenskom trošenju sredstava ostvarenih po osnovu participacije u skladu sa zaključenim Ugovorom sa Zavodom.
- Prihodi od obavljanja zdravstvenih usluga koji se finansiraju iz sredstava Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u 2006. godini koji su ostvareni u iznosu od 29.804.168 KM naplaćuju se u skladu sa Ugovorom zaključenim između Federalnog zavoda i Kliničkog centra, a isti je sačinjen u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Odlukom o dodjeli ugovora o pružanju zdravstvenih usluga koje se finansiraju iz sredstava fonda solidarnosti FBiH i Odlukom o utvrđivanju prioriternih vertikalnih programa zdravstvene zaštite od interesa za FBiH. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da Klinički centar dostavlja mjesečne izvještaje o pruženim zdravstvenim uslugama sa fakturama na način propisan Aneksom II ugovora u kojem je precizno razrađeno izvještavanje o pruženim zdravstvenim uslugama.
  - Ostali prihodi od pružanja zdravstvenih usluga su iskazani u iznosu od 2,847.676 KM, a najveći iznos od 1,498.760 KM se odnosi na pružanje zdravstvenih usluga osobama koje nisu zdravstveno osigurane i koje lično snose troškove zdravstvene zaštite. Na osnovu prezentirane dokumentacije utvrdili smo da se uplata sredstava za pružene zdravstvene usluge vrši na blagajni Kliničkog centra.

Prihodi od finansiranja - odnose se na ostvarene prihode po osnovu obračunate redovne kamate, kamate na oročena sredstva i obračunate pozitivne kursne razlike, koje se odnose na primljene prijeratne ino-kredite odobrene SOUR UMC i kreditno zaduženje kod Saudijskog fonda za obnovu i razvoj iz ranijih godina.

Ostali prihodi - Strukturu ovih prihoda čine humanitarni prihodi u iznosu od 6,426.314 KM (donirana oprema, potrošni materijal, lijekovi), prihodi od namjenski primljenih sredstava u iznosu od 911.780 KM, prihodi od zakupnina 794.753 KM, ostali naknadno utvrđeni prihodi iz ranijih godina 117.467 KM i ostali prihodi 181.397 KM.

Procjenu doniranih sredstava vrši Komisija, koju je formirao Upravni odbor 02.08.2006. godine, u slučaju da na darovnici nije iskazana vrijednost. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da Komisija sastavlja izvještaj o procjeni, koji se dostavlja Službi knjigovodstva u cilju knjigovodstvenog evidentiranja iste.

Preporuka:

- **U saradnji sa zavodom zdravstvenog osiguranja, Klinički centar treba da obezbijedi zaključivanje ugovora za pružanje zdravstvenih usluga na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.**

3.4.2 Ostvarenje rashoda za 2006. godinu

Ostvareni rashodi Kliničkog centra za 2006. godinu iznose 140,810.913 KM i u odnosu na plan veći su za 4%, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 15%. U strukturi rashoda najveće stavke su rashodi po osnovu plaća i naknada zaposlenih u iznosu od 68,094.327 KM, zatim troškovi sirovina i materijala 43,986.850 KM, amortizacije 12,274.155 KM i troškovi usluga 5,006.212 KM. Prema obrazloženju datom u Analizi poslovanja Kliničkog centra za 2006. godinu do porasta troškova lijekova je došlo zbog uvođenja PDV-a na lijekove, zatim porasta broja liječenih na pojedinim klinikama, kao i proširenje obima usluga iz Vertikalnog programa u koje je uključeno korištenje skupocjenih lijekova.

Struktura troškova je slijedeća:

VRSTA RASHODA	Ostvarenje za 2005.g.	Plan za 2006.g.	Ostvarenje za 2006.g.	Indeks 4:2	Indeks 4:3
1	2	3	4	5	6
Troškovi sirovina i materijala	36,403.682	40,662.100	48,200.213	132	119
Troškovi energije	3,048.863	3,621.600	3,721.853	122	103
Troškovi rezervnih dijelova	1,572.465	1,817.200	2,162.504	138	119
Troškovi sitnog inventara	535.883	651.900	669.201	125	103
Amortizacija	11,672.713	13,636.500	12,274.155	105	90
Bruto plaće i naknade plaća	51,794.600	58,093.800	57,540.675	111	99
Naknade troškova zaposlenih	9,567.400	10,588.900	10,533.652	99	110
Troškovi usluga	5,634.005	5,804.100	5,006.212	89	86
Usluge održavanja	1,219.106	1,199.900	1,009.371	83	84
Ostale usluge i troškovi poslovanja	4,414.899	4,604.200	3,996.840	91	87
Rashodi od finansiranja	1,612.147	130.000	152.867	9	118
Ostali rashodi	646.966	-	538.592	83	-
UKUPNO RASHODI	122,473.613	135,006.100	140,810.913	115	104

3.4.2.1 Troškovi sirovina i materijala

Na dan 31.12.2006. godine u finansijskim izvještajima su iskazani troškovi sirovina i materijala u iznosu od 48,200.213 KM, od čega se na utrošene lijekove i razni medicinski materijal za pružanje zdravstvenih usluga u Kliničkom centru odnosi 43,986.850 KM, namirnice za spremanje obroka pacijentima koji se nalaze na liječenju u Kliničkom centru 2,033.626 KM, kancelarijski materijal 373.887 KM, materijal za čišćenje 281.100 KM, tehnički materijal 472.712 KM, tekstilni materijal 14.100 KM, utrošena voda 538.791 KM, tehnički gasovi 14.855 KM i ostali materijal 135.360 KM.

Uvidom u Računovodstvene politike Kliničkog centra, konstatovali smo da je istim regulisano da se trošak zaliha utvrđuje mjesečno, primjenom metode prosječne ponderisane cijene. Metodom uzorka ustanovili smo da se primjenjuje navedena metoda kod obračuna troškova sirovina i materijala.

Kontrolom dokumentacije utroška lijekova, utvrđeno je da se poštuje procedura kod ulaza i izlaza lijekova iz Centralne apoteke Kliničkog centra prema organizacionim jedinicama (odjelima) Kliničkog centra, ali nema pisane procedure kojom bi se uspostavio način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u odnosu na zaprimljene količine (trebovanje). Na osnovu izjave odgovorne osobe Centralna apoteka nema uvida u zalihe i način evidentiranja trošenja lijekova po organizacionim jedinicama, izuzev kada se radi o lijekovima i medicinskom materijalu koji se koristi za pružanje zdravstvenih usluga koje finansira Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja iz sredstava Fonda solidarnosti FBiH, u okviru prioriternih vertikalnih programa zdravstvene zaštite.

Preporuka:

- **Propisati proceduru kojom će se utvrditi način kontrole trošenja lijekova po pacijentima u odnosu na zaprimljene količine u priručnim apotekama po organizacionim jedinicama.**

3.4.2.2 Plaće i naknade plaća

Ukupni troškovi bruto plaća i naknada plaća zaposlenih u Kliničkom centru u 2006. godini, iskazani u knjigovodstvenim evidencijama, iznose 57.540.676 KM, a u finansijskim izvještajima iznose 57,469.989 KM. Razlika u iznosu od 70.687 KM se odnosi na troškove nastale po osnovu beneficiranog radnog staža, koji nisu iskazani u finansijskim izvještajima. Ostali troškovi naknada zaposlenih (regres, topli obrok i prijevoz) iznose 10.533.652 KM.

Klinički centar, prilikom obračuna i isplate plaća, nije vršio obračun i uplatu posebnog poreza za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, za period od 09.05.2006.-31.12.2006. godine, odnosno od momenta stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara. Navedeni propust je konstatovala i Porezna uprava – Središnji ured Sarajevo u svom zapisniku od 17.04.2007. godine kada je naložila da se na ime posebnog poreza izvrši uplata u iznosu od 118.332 KM i zatezne kamate u iznosu od 8.999 KM. Za iznos od 118.332 KM manje su iskazani troškovi na poziciji plaća i naknada plaća.

Generalni direktor Kliničkog centra donio je Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće (u daljem tekstu: Pravilnik o plaćama). Istim je definisana osnovna plaća kao proizvod najniže plaće (70% prosječne plaće Kantona Sarajevo) i koeficijenta složenosti za obračun osnovne plaće. Koeficijenti složenosti utvrđeni Pravilnikom o plaćama su u rasponu definisanom Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i uposlenika u oblasti zdravstva, osim za generalnog direktora Kliničkog centra i direktore disciplina. Koeficijent složenosti za generalnog direktora utvrdio je Upravni odbor Kliničkog centra, a za direktore disciplina utvrdio je generalni direktor Kliničkog centra. Nismo se uvjerali za postojanje pravnog osnova za ovakav način utvrđivanja koeficijenta za obračun plaća generalnom direktoru i direktorima disciplina.

Pravilnikom o plaćama, kojeg je donio generalni direktor, utvrđeni su položajni dodaci rukovodećim zaposlenicima (direktorima, šefovima, glavnim sestrama itd.). Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva, definisano je da rukovodećim radnicima položajni dodatak određuje Upravni odbor zdravstvene ustanove.

Pravilnikom o dopuni Pravilnika o plaćama od 15.07.2002. godine definisano je da se osnovna plaća povećava za postignuti naučni stepen za akademika 10%. Kolektivnim ugovorom je definisano da se osnovna plaća povećava samo za naučni stepen magistra 5% i doktora nauka 10%, te smatramo da je neophodno preispitati povećanje plaće po osnovu »naučnog stepena – akademik«.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama od 31.08.2005. godine dodat je stav koji glasi: «Zaposlenicima koji pored stručne spreme određenog zanimanja potrebnog za radno mjesto na koje su raspoređeni imaju certifikat, uvjerenje i sl. o položenom stručnom ispitu ili tečaju koji je neophodan za obavljanje poslova toga radnog mjesta uvećava se koeficijent složenosti poslova za 10,53%». Smatramo, ako je neophodno posjedovanje određenog certifikata, uvjerenja i sl. za obavljanje određenih poslova, da je potrebno da se to propiše Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u posebnim uslovima za određeno radno mjesto, a ne da se Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima daje mogućnost povećanja koeficijenta po tom osnovu.

Uvidom u zaključene ugovore o radu utvrdili smo da su pojedinim ugovorima o radu zaposlenici raspoređeni na dva ili više radnih mjesta što je u suprotnosti sa Zakonom o radu. Uvidom u Aneks 2. ugovora o radu sa generalnim direktorom Kliničkog centra utvrdili smo da je propisano da se za drugo radno mjesto, pored radnog mjesta na koje je raspoređen, utvrđuje koeficijent složenosti u iznosu od 50% osnovne plaće tog radnog mjesta i 25% položajni dodatak. Također napominjemo da je Aneks 2 ugovora o radu, a koji je bio na snazi u 2006. godini, zaključen od strane neovlaštene osobe – direktora discipline. Smatramo da je naprijed navedeno potrebno preispitati i isto uskladiti sa zakonskim propisima.

Prilikom obračuna i isplata plaća utvrdili smo da se u slučajevima zamjene odsutnog radnika koji ostvaruje položajni dodatak isplaćuje naknada u visini od 50% osnove plaće koju bi odsutni zaposlenik ostvario da je radio. Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama od 23.10.2004. godine, definisano je da naknada iznosi 20% osnovne plaće. Napominjemo da naknadnim izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama ovaj stav nije stavljen van snage, niti je mijenjan, te smatramo da su gore pomenute isplate neosnovane. Također, je definisano da se naknada može ostvarivati samo za slučaj kada je zaposlenik privremeno odsutan zbog bolovanja dužeg od 15 dana, godišnjeg odmora dužeg od 12 dana ili u drugim slučajevima ako odsustvo traje duže od 15 dana, a naknada se može ostvarivati samo za prvih 30 dana. Uvidom o odluke o zamjeni odsutnog zaposlenika i naknadi plaće, utvrdili smo da se u pojedinim slučajevima naknada ostvarivala i za kraći period utvrđen Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama, te je iste potrebno preispitati.

Uvidom u uzeti uzorak obračuna i isplata plaća za maj i decembar mjesec 2006. godine, utvrdili smo da se na osnovu dopisa generalnog direktora Kliničkog centra upućenog Finansijsko-planskom i Knjigovodstvenom sektoru, vrši obračun pozitivne stimulacije u iznosu od 20% za članove Kolegija generalnog direktora Kliničkog centra, radi vanrednog angažovanja u radu Kliničkog centra. Obzirom da generalni direktor rukovodi Kolegijem, po ovom osnovu se i njemu isplaćivala stimulacija. Smatramo da generalni direktor Kliničkog centra nema ovlaštenje da sam sebi određuje stimulaciju. Napominjemo da je Pravilnikom o plaćama propisano da generalni direktor Kliničkog centra može nagraditi i stimulirati zaposlenike po osnovu ušteta u radu, ostvarenjem izuzetnih rezultata u radu, a isto tako izreći i negativnu stimulaciju u iznosu od 20% od osnovne plaće zaposlenika.

Između Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Kliničkog centra potpisan je Sporazum o saradnji radi definisanja međusobnih odnosa, prava, obaveza i odgovornosti koja proističu iz povezanosti kroz obavljanje svojih osnovnih djelatnosti. Sporazumom je utvrđeno da su nastavnici i saradnici u nastavi kliničkih predmeta zaposleni sa većim dijelom radnog vremena u Kliničkom centru. Potpisnice Sporazuma su se sporazumjele da će se između nastavnika i saradnika i Medicinskog fakulteta zaključiti Ugovori o radu sa nepunim radnim vremenom, kao i da će se nastavnici zaposleni u Kliničkom centru po osnovu Ugovora o radu sa nepunim radnim vremenom, isplaćivati plaća u iznosu koji su ostvarili po osnovu Ugovora o radu sa punim radnim vremenom. Također je definisano da će se zaposlenicima Kliničkog centra angažovanim u nastavi na Medicinskom fakultetu po osnovu Ugovora o radu sa nepunim radnim vremenom, isplaćivati plaća u visini naknade koju su do sada ostvarivali na fakultetu. Konstatujemo da je ovakav način obračuna i isplate plaće po osnovu Ugovora o radu sa nepunim radnim vremenom u iznosu kao da je zaključen Ugovor o radu sa punim radnim vremenom, neosnovan.

Preporuke:

- **Iskazivati troškove po osnovu beneficiranog radnog staža u finansijskim izvještajima na poziciji troškova i primanja zaposlenih,**
- **Pravilnik o plaćama i drugim ličnim primanjima koja nemaju karakter plaće uskladiti sa zakonskim i podzakonskim propisima,**
- **Ugovore o radu zaključivati u skladu sa Zakonom o radu, u dijelu koji se odnosi na raspored zaposlenika na određeno radno mjesto,**
- **Preispitati obračun i isplatu stimulacije,**
- **Preispitati zaključeni Sporazum o saradnji između Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Kliničkog centra, u dijelu koji se odnosi na visinu isplata plaće po osnovu Ugovora o radu sa nepunim radnim vremenom.**

3.4.2.2. Ostali troškovi zaposlenih

Pravilnikom o plaćama i drugim ličnim primanjima zaposlenika u Kliničkom centru, definisano je da zaposlenik ima pravo na topli obrok u visini najmanje 30% prosječne plaće isplaćene na teritoriji Kantona Sarajevo, što je u skladu sa granskim Kolektivnim ugovorom, a visina regresa utvrdit će se u skladu sa raspoloživim sredstvima doznačenim od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se isplata na ime toplog obroka vršila u iznosu do 200 KM.

Ukupno iskazani troškovi na ime regresa su 1.564.033 KM. Zavod zdravstvenog osiguranja je 29.05.2006. godine doznačio sredstva za regres u iznosu od 1.040.400 KM. Generalni direktor je uz saglasnost članova Kolegija je 29.05.2006. godine donio Odluku o isplati regresa, kojom se odobrava isplata regresa u iznosu od 400 KM zaposlenicima na neodređeno vrijeme i 200 KM zaposlenicima koji su na određeno vrijeme, a 05.09.2006. godine Odluku o isplati razlike regresa u iznosu od po 100 KM zaposlenicima na neodređeno vrijeme i 50 KM zaposlenicima na određeno vrijeme. Prema Odluci, isplata razlike regresa, će se vršiti sukcesivno u zavisnosti od dinamike naplate potraživanja za pružene zdravstvene usluge osiguranicima drugih kantona.

3.4.2.3 Naknade troškova zaposlenih

Za rad članovima **Naučnog vijeća Instituta za naučno istraživački rad i razvoj Kliničkog centra** u 2006. godini isplaćeno je 6.500 KM. Odluku o imenovanju člana Naučnog vijeća donio je generalni direktor Kliničkog centra 12.05.2005. godine. Odlukom o imenovanju, definisana je i visina naknada članovima Naučnog vijeća u visini od 100 KM mjesečno. Pravilnikom o organizaciji i radu Instituta za naučno istraživački rad i razvoj od 02.08.2006. godine definisano je da Upravni odbor imenuje Naučno vijeće Kliničkog centra, te smatramo da je Upravni odbor Kliničkog centra u obavezi da imenuje članove Naučnog vijeća i stavi van snage Odluku o imenovanju, koju je donio generalni direktor Kliničkog centra.

Na poziciji naknade za rad članovima **Upravnog odbora Kliničkog centra** isplaćeno je 78.200 KM. Upravni odbor je na sjednici održanoj 20.07.2006. godine donio Odluku o visini naknade za rad članovima Upravnog odbora i to predsjedniku 600 KM i članovima 500 KM. Upravni odbor Kliničkog centra je na III sjednici održanoj 20.09.2006. godine donio Odluku o isplati naknade za 12 članova Upravnog odbora imenovanog Rješenjem V-253/05 od 25.05.2005. godine, retroaktivno za period od 01.01.-31.05.2006. godine. Ističemo da Upravni odbor u navedenom periodu za koji je isplaćena naknada u ukupnom iznosu od 30.500 KM, nije održao ni jednu sjednicu, odnosno u ovom periodu Klinički centar je poslovao bez Upravnog odbora, pa samim tim neosnovano je izvršena isplata naknade u navedenom iznosu.

Na poziciji naknada članovima Upravnog odbora iskazani su izdaci **Tima za obavljanje stručnih i administrativno-tehničkih poslova za potrebe Upravnog odbora Kliničkog centra** u iznosu od 4.200 KM. Upravni odbor Kliničkog centra je Odlukom od 16.08.2005. godine dao saglasnost generalnom direktoru Kliničkog centra za imenovanje Tima i određivanje visine naknade. Generalni direktor Kliničkog centra je 17.08.2006. godine donio Odluku o imenovanju Tima za obavljanje stručnih i administrativno-tehničkih poslova, koji sačinjava 5 članova i zapisničar. Navedenom Odlukom utvrđena je visina naknade u iznosu od 300 KM članovima i 200 KM zapisničaru. Nisu nam prezentirani zapisnici sa sastanaka, a prema izjavi odgovorne osobe isti se ne sačinjavaju. Smatramo da je potrebno preispitati opravdanost isplate naknade po ovom osnovu, obzirom da su članovi Tima predsjednik Upravnog odbora Kliničkog centra, koji ostvaruje naknadu za rad u Upravnom odboru, generalni direktor Kliničkog centra, koji je u obavezi da: predlaže Upravnom odboru mjere za obavljanje djelatnosti, izvršava odluke Upravnog odbora, podnosi Izvještaj Upravnom odboru o finansijskom poslovanju, zatim direktor disciplina nemedicinskih poslova, rukovodilac sektora za finansijsko planske poslove, kao i rukovodilac sektora za pravne poslove, koji bi trebali biti u obavezi da u okviru svojih poslova izvještavaju i daju prijedloge generalnom direktoru Kliničkog centra.

Na ime **ugovora o djelu** u 2006. godini ukupno je isplaćen (neto) iznos od 147.379 KM. Uvidom u zaključene ugovore o djelu utvrdili smo da se ne sačinjavaju izvještaji o obavljenom poslu, odnosno ugovorima o djelu nije precizirano da će se po obavljenom poslu izvršiti kontrola od strane ovlaštene osobe koja bi potvrdila da je predmet ugovora o djelu izvršen i na osnovu čega bi se vršila isplata utvrđene naknade.

Generalni direktor Kliničkog centra je 03.10.2005. godine donio Odluku o isplati naknade za rad u **Kolegiju generalnog direktora**. Pored članova Kolegija koji su definisani Statutom i Pravilima Kliničkog centra, određena je i naknada saradnicima koji učestvuju u radu Kolegija generalnog direktora Kliničkog centra. Statutom Kliničkog centra je regulisano da su članovi Kolegija Kliničkog centra: generalni direktor Kliničkog centra, direktori disciplina i glavna sestra Kliničkog centra, a Pravilima Kliničkog centra donesenih od strane Upravnog odbora Kliničkog centra, Kolegij Generalnog direktora čini generalni direktor i direktori disciplina. Obzirom da je Statutom, Pravilima Kliničkog centra, kao i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u okviru poslova i zadataka generalnog direktora i direktora disciplina određen rad u Kolegiju generalnog direktora, isplate naknada po ovom osnovu smatramo neosnovanim. Na ime naknada po ovom osnovu, ukupni troškovi iznose 31.800 KM.

Na poziciji **Naknada za komisije** iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 473.218 KM. Upravni odbor Kliničkog centra je 10.10.2003. godine donio Odluku kojom se daje saglasnost generalnom direktoru Kliničkog centra da, za vanredno i povećano obavljanje poslova, angažovanje u komisijama,

rad za Vojsku FBiH, VIP ambulantu i druge vanredne poslove, izuzev tendera u skladu sa ranije donesenom Odlukom, može donositi odluke i zaključivati ugovore o isplatama novčanih naknada u iznosu do 35.000 KM mjesečno. Generalni direktor Kliničkog centra je 16.03.2005. godine donio Odluku o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija. Izvršili smo uvid u Odluke o imenovanju komisija, odbora, timova i utvrdili da u pojedinim odlukama nisu precizno definisani zadaci i poslovi istih. U pojedinim odlukama se ne navodi da će se nakon obavljenog posla podnositi izvještaji o radu, koji bi bili osnov za isplatu naknade, a samim tim da se izvrši uvid u rad istih i uspostavi kontrola nad njihovim radom.

Imajući u vidu da su pojedini zaposlenici angažovani u većem broju komisija, timova, odbora i drugih stručnih radnih tijela, te po drugim osnovama (ugovori o djelu i dr.) i na taj način ostvarili dodatna primanja koja se po angažovanom zaposleniku kreću u rasponu od 30 KM-36.838 KM, smatramo da je potrebno preispitati raspored poslova i zadataka među zaposlenicima Kliničkog centra, kao i opravdanost imenovanja pojedinih komisija i drugih stručnih radnih tijela.

Preporuke:

- **Preispitati opravdanost isplata naknada po osnovu angažovanja u pojedinim komisijama i drugim stručnim i radnim tijelima, kao i neophodnost postojanja istih.**
- **Preispitati opravdanost retroaktivne isplate članovima Upravnog odbora za period 01.01.2006.-31.05.2006. godine.**

3.4.2.4 Troškovi reprezentacije

Na ime troškova reprezentacije iskazan je iznos od 35.240 KM. Upravni odbor Kliničkog centra je 02.08.2006. godine donio Odluku o troškovima reprezentacije. Prema Odluci direktorima disciplina odobreni su troškovi reprezentacije u iznosu od 100 KM mjesečno.

Odlukom o troškovima reprezentacije nije uređena kupovina poklona, do kojeg iznosa i za koje namjene. Obzirom da smo na osnovu priložene dokumentacije utvrdili da se vršila kupovina poklona, neophodno je da se donese interni akt kojim će se definisati vrijednost pojedinačnih poklona, način i za koje potrebe se može odobriti kupovina istih, a na osnovu toga donositi odluka o nabavci poklona, kojom će se precizirati kome i za koje namjene se vrši nabavka istih.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se na osnovu pojedinačnih zahtjeva od strane organizacionih jedinica za potrebe ugošćavanja delegacija koje dolaze u službene posjete, nakon odobrenja generalnog direktora vrši isplata na ime troškova reprezentacije.

Preporuka:

- **Donijeti interni akt kojim će se urediti nabavka poklona na ime troškova reprezentacije.**

3.5 Javne nabavke

Uvidom u Finansijski plan, utvrđeno je da nije donesen Plan investicija za 2006. godinu. Organizacione jedinice, svaka u okviru svog djelokruga rada, sačinile su potrebe za nabavkama, ali zbog velikog broja zahtjeva i nemogućnosti finansiranja istih, u toku godine su se donosile odluke pojedinačno po prioritetima, a zavisno od priliva sredstava.

Prema Godišnjem izvještaju o investicijama za 2006. godinu, Klinički centar je iskazao vrijednost ostvarenih investicija u iznosu 12.887.903 KM.

Metodom uzorka izvršili smo uvid u dokumentaciju u cilju utvrđivanja da li se poštuju zakonom utvrđene procedure kod međunarodnog otvorenog postupka za izvođenje građevinsko-zanatskih i instalaterskih radova na XIII etaži CMB-a lamela A i B u iznosu od 2.432.724 KM, izvođenje građevinsko-zanatskih i instalaterskih radova na objektu Magnetne rezonance—cca 400m² medicinskog prostora u iznosu od 541.750 KM, nabavka aparata za Neurologiju—Sistem za monitoring vitalnih parametara u iznosu od 307.352 KM. Utvrdili smo da su provedene procedure nabavke, odnosno

izvođenja građevinsko-zanatskih i instalaterskih radova u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Također je utvrđeno da su navedene nabavke, kao i izvođenje građevinskih radova, sufinansirane iz budžeta Kantona Sarajevo preko Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo. Klinički centar je u skladu sa zaključenim ugovorima o sufinansiranju, obavijestio Ministarstvo zdravstva o utrošku sredstava.

Metodom uzorka smo provjerili postupak i procedure provođenja javnih nabavki, koje su se odnosile na nabavku lijekova i raznog specifičnog medicinskog materijala za potrebe Kliničkog centra. Odabrani uzorci su se odnosili na: specifični materijal za potrebe srca-invazivna kardiohirurgija, čija je vrijednost 2.835.234 KM, lijekovi za liječenje sistemskih infekcija u iznosu od 2.984.236 KM, materijal za ugradnju-implantati za potrebe klinike za ortopediju i traumatologiju u iznosu od 1.853.996 KM, materijal za dijagnostičke i interventne procedure u radiologiji u iznosu od 1.282.093 KM, medicinska pomagala IV (igle, kanile, šprice) i medicinska pomagala V (sistem za infuziju, transfuziju i perfuzione pumpe).

Kod pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, provjerili smo nabavku preparata TIENAM, čija je vrijednost 525.420 KM, dijagnostičkog potrošnog materijala proizvođača „ABBOTT“, čija je vrijednost 2.018.9887 KM i dijagnostičkog potrošnog materijala proizvođača „DADE BEHRING“ u iznosu od 2.151 691 KM,

Metodom uzorka provjerili smo postupak nabavke kancelarijskog materijala i štampanih medicinskih blokova čija je vrijednost nabavke cca 645.000 KM, sukcesivne isporuke hrane u vrijednosti od cca 500.000 KM i nabavku goriva i maziva, rezervnih dijelova, osiguranje i tehnički pregled vozila.

Nakon izvršenog uvida u dokumentaciju, utvrđeno je slijedeće:

- u dijelu izvršenih nabavki po osnovu investicija postupalo se po procedurama utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama,
- kod pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, postupalo se u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama koristeći član 11. stav 4.a) 3, koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava, tj. da samo određeni dobavljači mogu izvršiti nabavku, pružiti usluge i izvršiti radove i ne postoji druga mogućnost izbora,
- veći dio nabavke lijekova, raznog specifičnog materijala, u 2006. godini vršio se po proceduri propisanoj po Uredbi o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova. Nakon isteka ugovora zaključivani su Aneksi ugovora na osnovu Odluke Kolegija direktora do okončanja novih postupaka javnih nabavki i dodjele ugovora,
- obavještenje o nabavci nije se pokretalo na vrijeme, nego na dan isteka ugovora ili aneksa ugovora ili malo prije, ali zbog dugotrajnog procesa, postupci nabavke su okončani tek krajem godine, a ima i onih koji su okončani u 2007. godini, tako da ne možemo u potpunosti potvrditi da su se nabavke lijekova i raznog specifičnog materijala, za potrebe Kliničkog centra, u 2006 godini vršile u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
- izvršili smo uvid i u procedure nabavke, čija procedura nije završena do kraja 2006.godine. Kao primjer navodimo nabavku materijala za ugradnju-implantati za potrebe Klinike za koštanu hirurgiju – nabavka ukupno 935 vrsta artikala medicinskog potrošnog materijala, svrstane u grupe, gdje podjela na lotove nije vršena. Svi ponuđači su dostavljali svoje ponude. Bodovanje se vršilo po stavkama iz tenderske dokumentacije i to po svakom ponuđaču i na taj način je biran najpovoljniji dobavljač za razne artikle. Ovakvim načinom bodovanja izabrano je 9 najpovoljnijih ponuđača sa kojim su zaključeni ugovori u kojim nije navedena ugovorena cijena. U prilogu ugovora sadržane su liste artikala i cijena po kojima je određeni ponuđač izabran kao najpovoljniji. Ovakav način izbora najpovoljnijeg ponuđača nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Ovo je problem sa kojim se susreće Klinički centar i koji je tražio pojašnjenje i od Agencije za javne nabavke. Agencija za javne nabavke je dala mišljenje da Klinički centar mora iznaći mogućnosti da nabavku artikala svrsta po sličnosti u lotove. Kod obavještenja o dodjeli ugovora navode se ponuđači s kojima je zaključen ugovor bez informacije o cijeni najuspješnije ponude i najnižoj/najvišoj cijeni primljenih ponuda (zbog velikog broja informacija koje bi se trebale navesti).

Navedena procedura provodila se i kod nabavke kancelarijskog materijala i sukcesivne isporuke hrane.

Tim za reviziju je mišljenja da Klinički centar treba da prevaziđe navedenu proceduru nabavke i uskladi je sa Zakonom o javnim nabavkama.

Preporuke:

- **Osigurati u potpunosti provođenje procedura nabavke roba i usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama,**
- **Započeti postupak nabavke lijekova i raznog specifičnog medicinskog materijala u optimalnom roku, prije isteka ugovora sa dobavljačima, koji je na snazi, imajući u vidu da je procedura nabavke istih dugotrajan i zahtjevan postupak.**

3.6 Stalna sredstva

Sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31.12.2006. godine iznosi 300,208.579 KM.

Generalni direktor Kliničkog centra je dana 07.12.2006. godine donio Odluku o vršenju redovnog popisa imovine, obaveza i potraživanja Kliničkog centra na dan 31.12.2006. godine i Uputstvo za vršenje popisa. Nakon izvršenog popisa sačinjen je Elaborat Centralne popisne komisije o izvršenom popisu imovine, obaveza i potraživanja Kliničkog centra. Odluku o usvajanju Elaborata o izvršenom popisu sa svim izvještajima i prijedlozima zaduženja po Elaboratu, donio je generalni direktor Kliničkog centra. Obzirom na značajnu vrijednost imovine, obaveza i potraživanja smatramo da Elaborat o izvršenom popisu, zajedno sa svim prijedlozima za rashodovanje i poduzimanje daljnjih mjera za zaštitu imovine treba da razmatra Upravni odbor Kliničkog centra.

Uvidom u dokumentaciju vezanu za popis obaveza i potraživanja utvrdili smo da se prilikom popisa obaveza nije izvršio popis obaveza pojedinačno po dobavljačima, već je stanje obaveza iskazano u ukupnom iznosu za dobavljače osnovnih sredstava, dobavljače obrtnih sredstava i dobavljače za obrtna sredstva u inostranstvu.

Računovodstvenim politikama Kliničkog centra, donesenim od strane generalnog direktora Kliničkog centra, utvrđene su pojedinačne amortizacione stope po amortizacionim grupama. Priznavanje stalnih sredstava vrši se po metodu troška, a koristi se linearna metoda obračuna amortizacija. Ukupno obračunata amortizacija za 2006. godinu iznosi 12,274.155 KM.

Klinički centar je izvršio usklađivanje svog poslovanja saglasno zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda za 2006. godinu i iskazao ukupne negativne efekte prve primjene Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) u iznosu od 1,706.498 KM. Pozitivni efekti primjene MSFI iznosili su 3,779.987 KM i u najznačajnijem dijelu su se odnosili na uknjiženje zgrade NIN-a u iznosu od 3.685.184 KM. Negativni efekti su iskazani u iznosu od 5,486.485 KM, od čega su najznačajniji: isknjiženje potraživanja od kupaca u iznosu od 2,096.726 KM, isknjiženje stanova koji su teritorijalno pripali Republici Srpskoj u iznosu od 2,299.437 KM i isknjiženje otkupljenih stanova na kojima postoji stanarsko pravo u iznosu od 415.039 KM. Upravni odbor Kliničkog centra je donio Odluku da se negativni efekti prve primjene MSFI, odnosno gubitak po ovom osnovu, pokrije na teret vlasničkog kapitala.

Preporuka:

- **Elaborat o izvršenom popisu imovine, obaveza i potraživanja podnositi Upravnom odboru Kliničkog centra, koji će donijeti odluku o eventualnom rashodovanju sredstava, utvrđenim manjkovima i viškovima, kao i poduzimanje daljnjih mjera na zaštiti i očuvanju imovine Kliničkog centra.**

3.7 Kratkoročne potraživanja

Na osnovu knjigovodstvene dokumentacije utvrđeno je da se na kratkoročnim potraživanjima na dan 31.12.2006. godine nalaze potraživanja u iznosu od 11,443.346 KM.

Struktura nenaplaćenih potraživanja je slijedeća:

Vrsta potraživanja	2006. godina	2005. godina
Potraživanja od kupaca	9,958.556	10,222.362
Potraživanja od zaposlenih-akontacija za sl. put	41.891	61.759
Potraživanja od poslovnih banaka	2.544	-
Sumnjiva i sporna potraživanja	2,365.867	2,798.366
Ispravka vrijednosti potraživanja	- 1,051.335	- 970.995
Ostala kratkoročna potraživanja	128.368	93.873
UKUPNO :	11,443.346	12,205.367

Potraživanja od kupaca - Ukupno iskazana potraživanja od kupaca, prema knjigovodstvenoj evidenciji na dan 31.12.2006.godine iznose 9,958.556 KM i odnose se na:

- potraživanja od kupaca	2,572.456 KM
- potraživanja od drugih kantona	6,969.402 KM
- potraživanja za konvencije	388.461 KM
- potraživanja od kupaca-fizička lica	28.237 KM

Od potraživanja od kupaca u iznosu od 2,572.456 KM najveći iznos se odnosi na potraživanja od Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u iznosu od 1,379.612 KM.

Potraživanja od drugih kantona u iznosu od 6,969.402 KM odnose se na potraživanja od zavoda zdravstvenog osiguranja slijedećih kantona:

-Unsko-sanski kanton	550.092 KM
- Tuzlanski kanton	37.595 KM
- ZE-DO kanton	2,477.812 KM
- Bosansko-podrinjski kanton	1,662.924 KM
- Srednje-bosanski kanton	1,814.674 KM
- Hercegovačko-neretvanski kanton	168.921 KM
- Zavod zdravstvenog osiguranja Mostar	87.191 KM
- Herceg-bosanski kanton Livno	34.497 KM
- Posavski kanton	55.553 KM
- Odjel za zdravstvo javne sigurnosti Distrikt-Brčko	80.143 KM

Potraživanja od Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za naknadu troškova liječenja stranih osiguranika (konvencije) iskazana su u iznosu od 388.461 KM, a odnose se na osiguranike iz slijedećih država: Njemačke, Austrije, Holandije, Italije, Belgije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore.

Na osnovu dostavljene dokumentacije utvrđeno je slijedeće:

- u knjigovodstvu su potraživanja valutirana sa naznačenim datumom dospijeca potraživanja,
- Računovodstvenim politikama je regulisano da se svako pojedinačno potraživanje koje nije naplaćeno u ugovorenom roku tretira kao sumnjivo i sporno potraživanje
- Komisija za popis obaveza i potraživanja na dan 31.12.2006. godine, predložila je da se otpišu i isknjiže zastarjela potraživanja iz 2001. godine zbog nemogućnosti naplate istih. Za određena potraživanja iz ovog perioda dostavljene su više puta opomene ali ista nisu utužena, zbog čega je i došlo do zastare potraživanja. Timu za reviziju je dostavljen zapisnik Komisije za kontinuirano praćenje obaveza i potraživanja. Uvidom u Zapisnik Komisije, kao i Izvještaj Komisije za popis obaveza i potraživanja utvrđeno je da je Komisija za popis predložila otpis potraživanja od Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja iz 2005. godine u iznosu od 68.382 KM na ime troškova liječenja pacijenata imunosupresivima odnosno lijekom „Celcept“ koji nije naveden u Ugovoru za pružanje usluga koje se finansiraju iz sredstava Fonda solidarnosti za 2005. godinu, a Uputstvom za liječenje imunosupresivima nakon

transplantacije organa, koje je dostavljeno od Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja navedeni su lijekovi (imunosupresivi) koje finansira Federalni zavod, među kojima se ne nalazi lijek „Celcept“. Smatramo da je Komisija za popis obaveza i potraživanja pravilno postupila, a odgovorni u Kliničkom centru bi trebali voditi računa da se ne mogu stvarati potraživanja za lijekove koji se ne nalaze na listi Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja. Istovremeno smo u Izvještaju o popisu obaveza i potraživanja utvrdili da je Komisija za popis obaveza i potraživanja konstatovala da su se neka potraživanja stvarala neosnovano, na osnovu usmenog dogovora, bez dokumenta, zbog čega je predložila da se ista preknjiže na sumnjiva i sporna potraživanja.

Preporuke:

- **Stvaranje potraživanja i njihovo knjigovodstveno evidentiranje vršiti na osnovu validne dokumentacije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu Kliničkog centra.**
- **Vršiti kontinuirano praćenje naplate potraživanja i pravovremeno poduzimati zakonske radnje kako ne bi došlo do zastare potraživanja.**

3.8 Sumnjiva i sporna potraživanja

Na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja na dan 31.12.2006. godine iskazan je iznos od 2,365.867 KM. Struktura sumnjivih i spornih potraživanja je slijedeća:

- Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca	906.320 KM
- Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-kantonalni zavodi	1,255.023 KM
- Sumnjiva i sporna potraživanja-ostali kupci	196.574 KM
- Sumnjiva i sporna potraživanja od dobavljača	7.950 KM

Prema podacima Pravne službe na dan 31.12.2006. godine podneseno je 20 tužbi za naplatu potraživanja od kupaca u iznosu od 2,335.105 KM i ista se knjigovodstveno evidentiraju na sumnjivim i spornim potraživanjima. Najveći iznosi se odnose na potraživanja od Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko-Sanskog Kantona u iznosu od 1,334.963 KM (protiv kojeg su podnesene 4 tužbe), Federalnog ministarstva zdravstva u iznosu od 699.210 KM i Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske 124.911 KM.

3.9 Kratkoročne obaveze

U finansijskim izvještajima Kliničkog centra na dan 31.12.2006. godine iskazane su slijedeće obaveze:

O b a v e z e	31.12.2006.	31.12.2005.
Kratkoročne obaveze		
Obaveze prema dobavljačima	27,865.629	21,963.340
Obaveze prema zaposlenim	13,447	1,952.770
Ostale kratkoročne obaveze	540.527	2,227.494
Obaveze za poreze i doprinose	45.601	1,829.346
Unaprijed naplaćeni i odloženi prihodi	157.294	120.179
Ostala kratkoročna razgraničenja i rezervisanja	1,638.026	1,841.373
Ukupno	30,260.524	29,934.502

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo slijedeće:

- Od ukupno iskazanih obaveza prema dobavljačima, 2,786.888 KM se odnosi na obaveze prema dobavljačima za nabavljena stalna sredstva, 24,925.527 KM na obaveze prema dobavljačima za

nabavljena obrtna sredstva i 153.214 KM na obaveze prema dobavljačima za nabavljena obrtna sredstva u inostranstvu.

- Kliničkom centru su dostavljene opomena za neizmirene obaveze, koje potencijalno mogu prerasti u tužbe.
- Metodom uzorka izvršili smo uvid u određeni broj ugovora zaključenih sa dobavljačima roba i usluga i konstatovali da je istim regulisano da se plaćanje vrši mjesečno u ugovorenim vremenskim rokovima koji se kreću od 180 do 340 dana,
- Na osnovu zapisnika sa sjednica Upravnog odbora konstatovali smo da se nije posvećivala dovoljna pažnja praćenju obaveza Kliničkog centra i poduzimanju mjera za njihovo izmirivanje, sa osnovnim zadatkom da se spriječe dalji gubici u poslovanju Kliničkog centra, posebno imajući u vidu da je imenovana Komisija za kontinuirano praćenje obaveza i potraživanja.

Preporuka:

- **Imajući u vidu značajnost iskazanih obaveza, obezbjediti redovno praćenje izmirivanja obaveza, izvještavanje i poduzimanje mjera za izmirenje istih, kako Klinički centar ne bi bio tužen od strane dobavljača i kako bi se spriječili gubici u poslovanju Kliničkog centra.**

3.10 Dugoročne obaveze

Na dan 31.12.2006. godine Klinički centar je iskazao dugoročne obaveze u iznosu od 37,167.293 KM, od čega se na obaveze po dugoročnim kreditima odnosi 8,182.660 KM, ostale dugoročne obaveze 2,707.881 KM i unaprijed naplaćene i odložene prihode 26,276.752 KM, koji se odnose na donacije stalnih sredstava.

Obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od 8,182.660 KM se odnose na prijeratne ino-kredite odobrene bivšem SOUR UMC u iznosu od 2,659.072 KM i kreditno zaduženje kod Saudijskog fonda za obnovu i razvoj u iznosu od 5,523.588 KM za nabavku opreme za Odjel centralne sterilizacije u skladu sa zaključenim ugovorom iz ranijih godina.

Ostale dugoročne obaveze u iznosu od 2,707.881 KM se odnose na obaveze prema slijedećim dobavljačima:

- Bosnamed d.o.o. Sarajevo	1,216.390 KM
- Medical d.o.o. Mostar	590.950 KM
- New Technology d.o.o. Sarajevo	62.333 KM
- Sono Medical d.o.o. Sarajevo	131.415 KM
- Federalni zavod PIO/MIO Mostar	704.593 KM

Iz prezentirane dokumentacije utvrđeno je da su obaveze nastale po osnovu zaključenih ugovora sa navedenim dobavljačima za nabavku medicinske opreme čije plaćanje se vrši u jednakim mjesečnim ratama na period od 24 do 60 mjeseci. Ugovor sa „Bosnamedom“ je zaključen u 2005. godini, a sa Federalnim zavodom PIO/MIO, Klinički centar je zaključio ugovor o zakupu u 2003. godini, kojim je regulisano da će se kompenzirati troškovi adaptacije na objektu Kliničkog centra, koji koristi Federalni zavod PIO/MIO sa iznosom zakupnine koja je utvrđena ugovorom. Ugovor o zakupu je zaključen na period od 01.01.2003. godine – 31.03.2010. godine, kada će se zatvoriti kompenzirani iznos.

3.11 IT Izvještaj

IT Izvještaj Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu je izrađen na osnovu uvida u dio IT sistema i prezentirane dokumentacije.

U lokalnim računarskim mrežama po lokacijama Kliničkog centra (klinikama, poslovnim objektima, kliničkoj apoteci), međusobno nepovezanim kao podrška poslovnim i radnim procesima, izvršavaju se različita **softverska rješenja** razvijena na različitim tehnološkim platformama i sa različitim nivoima podrške i razvoja.

Postojeći IT sistem Kliničkog centra nije integralan, odnosno informacija se ne unosi na samo jednom mjestu - mjestu njenog nastanka, isti podaci se unose na više mjesta, prepisuju se, što osim nepotrebnih dupliranja posla znači mogućnost greške kod unosa.

Za računovodstvene poslovne procese (glavna knjiga, plate, fakturisanje, salda konti), koristi se softversko rješenje COBOL/UNIX od prije više od 15 godina, koje je podržano od strane firme autora ali se ne razvija, ne instaliraju se na nove verzije sistemskog softvera, što znači i nekompatibilnost sa novijim IT proizvodima (npr. postojeća verzija ne podržava rad sa laserskim štampačima). Iako su programski moduli dio istog softverskog rješenja nema automatske razmjene podataka.

Za vođenje analitičke evidencije **Centralne kliničke apoteke**, koristi se rješenje na Windows platformi, koje ne generira automatske naloge u glavnu knjigu i nije povezano sa priručnim apotekama na klinikama, što znači neažurna stanja i stvaranje zaliha lijekova na klinikama.

Ne postoji jedinstvena **evidencija o pacijentima** (kartoni se vode po klinikama), koja osim što bi oslobodila medicinsko osoblje nepotrebnih administrativnih poslova i omogućila formiranja „baze znanja“ koja bi bila značajan izvor podataka za naučnoistraživački rad, a značajan i za rad medicinskih uređaja baziranih na IT tehnologijama, koje je moguće povezati u računarsku mrežu.

U organizacijskoj strukturi, IT funkcija je zastupljena sa dvije službe: u sektoru nauke i razvoja i sektoru tehničke podrške. **U vrijeme vršenja revizije nije bilo IT specijalista na sistematizovanim radnim mjestima u pomenutim službama.**

Klinički centar posjeduje izrađen plan i program implementacije integralnog IT sistema i dio aktivnosti iz plana je u toku: povezivanje lokalnih računarskih mreža klinika u jedinstvenu mrežu Kliničkog centra - kampus.

Preporuka:

- **Obzirom na značaj ustanove i benefite integralnog IT sistema izgrađenog po savremenim standardima struke i sigurnosti, neophodno je da menadžment poduzme angažman u ostvarivanju preduslova za implementaciju integralnog IT sistema organizacionih, kadrovskih, kao i bitnih faktora nosioca implementacije strategije IT razvoja, te animirati relevantne (nadležne) institucije za osiguranje finansijskih sredstava.**

4. ZAKLJUČAK

Poslovanje Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu odvijalo se u okruženju kada procedura zakonskih i podzakonskih akata iz ove oblasti nije okončana. Revizijom finansijskih izvještaja za 2006. godinu, utvrdili smo da Klinički centar nije u potpunosti uspostavio adekvatan sistem internih kontrola koji bi obezbjedio dosljednu primjenu svih propisa, a time i adekvatnu zaštitu imovine. Tu prije svega mislimo na donošenje i izvršenje Finansijskog plana, obračune i isplate plaća i naknada, isplate naknada po osnovu angažovanja u komisijama, javnih nabavki, naplate potraživanja, kontrole potrošnje lijekova i medicinskog materijala iz priručnih apoteka na odjelima.

U Kliničkom centru su konstatovane i značajne neizmirene obaveze na dan 31.12 2006. godine, kojima se nije posvećivala dužna pažnja na sjednicama Upravnog odbora, a nisu predlagane ni mjere za njihovo izmirivanje, niti je Klinički centar sačinio plan izmirenja istih. Ugovorima, zaključenim sa dobavljačima roba i usluga regulisano je plaćanje u rokovima od 180 dana do 340 dana. Smatramo da prije razmatranja ukupnog procesa zaduženja treba voditi računa o neizmirenim obavezama zbog kojih će doći do odliva sredstava, kako bi se uskladili novčani tokovi priliva i odliva sredstava, a u cilju sprečavanja daljnjeg narušavanja finansijske stabilnosti i likvidnosti Kliničkog centra.

Imajući u vidu da je Klinički centar planirao gubitak u poslovanju za 2006. godinu u značajnom iznosu, smatramo da je neophodno i pored poduzetih opsežnih radnji kod izrade Finansijskog plana Kliničkog centra, pristupiti sveobuhvatnom i realnom planiranju kako bi se izbjegli budući gubici u poslovanju. Istovremeno smo skrenuli pažnju na praćenje realizacije Finansijskog plana i poduzimanju

koraka u situacijama kada dođe do prekoračenja planskih veličina, koja će iziskivati dodatna ulaganja i veća trošenja finansijskih sredstava.

U Izvještaju o izvršenoj reviziji za 2006. godinu date su preporuke menadžmentu po kojima bi trebalo postupiti radi otklanjanja uočenih propusta i uspostave i jačanja funkcionisanja sistema internih kontrola, a sve sa ciljem transparentnog i pravilnog trošenja javnih sredstava i zakonitosti u radu.

KOMENTAR

U ostavljenom roku, menadžment Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu se očitovao na nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu za 2006. godinu, dopisom broj 0201-27897 od 31.10.2007. godine. U prilogu očitovanja dostavljena su dokumenta, kao dokaz za određene nalaze u Izvještaju. Tim za reviziju je razmotrio dostavljenu dokumentaciju, te izvršio korekciju teksta u dijelu nalaza za koje su dati opravdani dokazi.

Nakon izvršene korekcije teksta, koja nije imala uticaja na mišljenje revizora, navedeni tekst predstavlja konačan tekst Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu za 2006. godinu.

Viši revizor

Anica Pudar, dipl.oec.

Tim za reviziju

Dunja Logo, dipl.oec.
Azra Delić, dipl.oec.